

LITERATURILE NAȚIONALE ÎN EPOCA GLOBALIZĂRII.
PROBLEMA CANONULUI

Universitatea din București

Centrul de cercetare „Tudor Vianu” – proiectul LIRCO

31 octombrie – 1 noiembrie 2008

Invitați de onoare: Prof. Theo D’Haen (Katholieke Universiteit Louvain)

Prof. David Damrosch (Columbia University)

Într-o epocă a multiculturalismului, a identităților proiectate multiplu și a unei imense producții culturale, domeniul de studiu al literaturii se modifică neîncetat, transformându-și din mers nu doar conceptele cu care operează, ci – mai cu seamă – raportarea la contextul cultural contemporan.

Colocviul *Centrului de cercetare „Tudor Vianu” – proiectul LIRCO* din 31 octombrie – 1 noiembrie 2008 se înscrie în linia cercetărilor recente privitoare la *identitatea culturală* în contextul *globalizării*. Temele pe care ne propunem să le discutăm au pornit de la întrebări precum: Care sunt instanțele care definesc conceptul de „literatură națională” în secolul XXI? În ce fel influențează conceptul de *globalizare* studiul literaturii? Mai poate fi concepută literatura națională în absența raportării la „literatura globală”? Literatura comparată, studiile culturale, teoria și istoria literară sunt disciplinele chemate să își pună astfel de întrebări.

Colocviul este structurat pe 3 secțiuni: **prima**, predominant teoretică, va analiza construcția și modurile de funcționare ale unor concepte de largă circulație în discursul comparatisticii actuale (*literatură europeană, globalizare, canon și identitate culturală*); **cea de-a doua** se focalizează asupra imaginii pe care o are literatura română în cultura occidentală contemporană și asupra propriilor strategii de (re)definire identitară și promovare pe piața europeană/ globală a bunurilor simbolice; **a treia** secțiune – organizată sub forma unui workshop – se oprește asupra învățământului ca element formator și ca vehicul al canonului literar.

Propunerile de lucrări se pot trimite pentru **toate cele 3 secțiuni** ale colocviului; sugestiile tematice ale organizatorilor sunt orientative și nu restrictive.

SECȚIUNEA I – LITERATURĂ / LITERATURI

Această secțiune se structurează în jurul unor întrebări de natură teoretică și a unor chestiuni de metodologie care privesc transformarea, în ultimele decenii, a unor discipline (cum ar fi literatura comparată), apariția sau dezvoltarea unor discipline noi (studiile culturale), dar și „explozia” unor noi teme de discuție (identitate, globalizare, multiculturalism). Propunem o discuție asupra jocului conceptelor de ‘național’ și ‘global’ în contextul literaturii contemporane, dintr-o perspectivă care să depășească viziunea dihotomică tradițională, pentru a urmări modul în care acestea interacționează în

construcția canonului/ canoanelor literare actuale, și pentru a identifica implicațiile lor asupra instituției și a studiilor literare.

Dezbaterile din cadrul secțiunii I se adresează prioritar comparațiștilor, teoreticienilor, specialiștilor în domeniul studiilor culturale.

Teme propuse:

- *Identitate, canon și politici culturale.* Construcția canonului – influențe contextuale/ extraestetice. Canonul și dimensiunea etnică. Canon național/ european/ global.
- « *Literatura europeană* » - *realitate, ideologie, utopie.* Probleme de construcție a obiectului. Literatura europeană ca reflex al unei identități culturale europene (ea însăși *in-the-making*) și/ sau ca o constelație de literaturi naționale, „cosmopolite” sau nu.
- *Globalizarea - un nou « grand récit » ?* Ce înseamnă și cum se ajunge la globalizare în domeniul literaturii?
- *Scriitori și granițe* (lingvistice, culturale, geografice...). Exilul și problematica identității. Traduceri și auto-traduceri, strategii de marketing literar, avataruri ale canonizării etc.

SECȚIUNEA II – LITERATURA ROMÂNĂ ÎN CULTURA OCCIDENTALĂ

Raportarea literaturii române la cultura occidentală și locul ei în interiorul acesteia din urmă au fost preocupări constante - și aproape întotdeauna polemice – în spațiul cultural românesc, încă de la începuturile vârstei moderne a literaturii. Secțiunea a doua a colocviului pune în dezbatere nu doar istoria asumării graniței culturale (și, evident, a revoltei împotriva ei) în interiorul literaturii române, ci și construcția inversă a obiectului, din Occident către spațiul românesc, încercând o analiză a circuitelor sale de legitimare externă (traducerile în limbi de largă circulație și receptarea acestora în spațiul occidental, stereotipii de situație și de canonizare, forme ale reflecției teoretice asupra „locului literaturii române în lume”).

Secțiunea a doua se adresează cercetătorilor specialiști în literatura română interesați de problematica propusă:

- *Interior / exterior: (re)definierea canonului literar românesc în contextul globalizării.* În ce moduri interacționează canonul occidental cu literaturile „minore” în epoca globalizării?
- *Strategii culturale de promovare a literaturii române.* Studii de caz. Scriitori români traduși și receptarea lor.
- *Literatura română și multiculturalismul.* Care (mai) este centrul canonic la care se raportează literatura română? Negocierea identității românești la scriitorii expatriați. Literatura minorităților din România.
- *(Re)construcția imaginii literaturii române în raport cu paradigmele dominante în cercetarea literară: Orient/ Occident, minor/ major, centru/ periferie, identitate/ alteritate etc.* Complexele periferiei și ale sincronizării în teoria și

istoriografia literară românească. Deconstruirea schemelor bipolare de interpretare a canonului și instituției literare românești – o practică *à venir*?

SECȚIUNEA III – CANONUL EDUCAȚIONAL ÎN ȚĂRILE EUROPENE

Una dintre instituțiile cu rol de prim rang în construcția canonului/ canoanelor este învățământul, în toate articulațiile sale (școală, universitate etc.). Secțiunea a treia vizează cercetarea comparativă a modului în care se formează și funcționează canoanele literare educaționale în diferite țări europene și extraeuropene. Vizați sunt cu precădere specialiști în politici educaționale și în didactica literaturii.

Chestiuni supuse dezbaterii:

- Canon literar educațional și canon critic.
- Forme de legitimare a canonului literar educațional.
- Canonul literar educațional între curricula și practicile de predare a literaturii.
- Canonul literar educațional în raport cu beneficiarii învățământului.

Comitet științific: Liviu Papadima (Universitatea din București)
Mircea Angheliescu (Universitatea din București)
Mircea Martin (Universitatea din București)
Bruno Mazzoni (Università degli Studi di Pisa)
Călin-Andrei Mihăilescu (University of Western Ontario, Canada)
Monica Spiridon (Universitatea din București)

Comitet de organizare: Oana Fotache (oana_fotache@yahoo.com), Alexandra Vrânceanu (alexandra_vranceanu@yahoo.com), Magda Răduță (magda_raduta@yahoo.com)

Co-organizator: Institutul Cultural Român (ICR)

Propunerile de comunicări (titlu + rezumat de 200-250 cuvinte în limbile română/ engleză/ franceză) se pot trimite până la 15 aprilie 2008 pe una dintre adresele: oana_fotache@yahoo.com, alexandra_vranceanu@yahoo.com, magda_raduta@yahoo.com (de preferat ca document Word atașat). Va rugăm să atașați și o scurtă prezentare bio-bibliografică de tipul: nume, afiliere instituțională, email, domenii de interes, publicații reprezentative.

Notificările privind acceptarea vor fi trimise de organizatori până la 10 mai 2008. Actele conferinței vor fi publicate în volum în prima jumătate a anului 2009. Mai multe informații vor fi disponibile pe site-ul Centrului de cercetare „Tudor Vianu”: www.ciscer.ro.